

W miesiącu lutym i marcu 2015 roku przeprowadzono w ramach godzin wychowawczych we wszystkich klasach naszej szkoły konwersatoria nt. **niepełnosprawności**, których celem było zwrócenie uwagi młodych ludzi na problemy osób dotkniętych inwalidztwem lub kalectwem, a także wyrobienie postawy akceptacji wobec osób niepełnosprawnych.

Dnia 11.03.2015 roku w klasach **I-III Szkoły Podstawowej** przeprowadzono zajęcia na temat „Mój kolega jest inwalidą”. Celem zajęć było zapoznanie uczniów z rodzajami niepełnosprawności, uwrażliwienie na nazewnictwo związane z osobami dotkniętymi niepełnosprawnością oraz kształtowanie postawy akceptacji wobec tych osób.

Na rozpoczęcie zajęć, zanim przedstawiono główny temat, uczniowie wzięli udział w krótkich zabawach i scenkach dramatycznych. Dzięki nim mogli wczuć się w rolę osób niesłyszących, niewidomych oraz niepełnosprawnych fizycznie.

Uczniowie klas I-III doskonale wczuwali się w osobę niesłyszącą.

*Próbowali pisać ustami,
co, jak sami stwierdzili
nie było wcale łatwe*

Uczniowie swobodnie wypowiedzieli się na temat osób, które znają i które są dotknięte niepełnosprawnością, wymieniali swoje skojarzenia z tym pojęciem oraz wskazywali nazwy, jakie używane są wobec tych osób. Następnie, za pośrednictwem prezentacji multimedialnej (**Załącznik nr 1**), przedstawiono uczniom definicję osoby niepełnosprawnej oraz zapoznano ich z głównymi rodzajami niepełnosprawności.

Poznali również logo symbolizujące niepełnosprawność.

Na podsumowanie zajęć zaprezentowany został „Poradnik savoir – vivre wobec osób niepełnosprawnych”, który zawierał zasady zachowania się względem tych osób. Dzieci z klasy I i II otrzymały kolorowanki, przedstawiające ich niepełnosprawnych rówieśników, zaś uczniowie z klasy III - czyste kartki, na których mieli obrazowo przedstawić wybraną przez siebie zasadę z Poradnika.

Po zakończeniu zajęć prace dzieci umieszczono na gazecie na korytarzu szkolnym.

W dniu 12.03.2015 r. w klasie **IV i V Szkoły Podstawowej** przeprowadzono zajęcia pod hasłem „Mój przyjaciel jest inwalidą – jak kształtować postawy akceptujące niepełnosprawność”.

Celem zajęć było zapoznanie uczniów z definicją i rodzajami niepełnosprawności, zwrócenie ich uwagi na znaczenie nazewnictwa w kwestiach niepełnosprawności oraz kształtowanie postawy tolerancji i akceptacji osób niepełnosprawnych.

W pierwszej części zajęć z wykorzystaniem przedstawionej przez nauczyciela prezentacji multimedialnej (**Załącznik nr 2**), uczniowie poznali definicję i podstawowe rodzaje niepełnosprawności. Podczas prezentacji uczniowie bardzo aktywnie zabierali głos. Podawali liczne przykłady osób niepełnosprawnych zarówno ze swojego otoczenia, jak i z filmów, m.in. odtwórcę roli Macieja Lubicza z serialu „Klan”, dzięki czemu jednocześnie uświadomili sobie, że osoby niepełnosprawne również mogą być szczęśliwe. Mimo napotykanego trudności mają oni prawo do realizacji swoich marzeń np. do występowania w filmie, uprawiania sportu.

Uczniowie kl. IV i V podziwiali podejście do życia, zaradność i niepoddawanie się przeciwnościom losu.

Uczniowie dyskutowali na temat: Co potrzeba osobom niepełnosprawnym ze strony osób pełnosprawnych? Pięknie wymieniali tu m.in. takie zwroty jak akceptacja, rozmowa, zauważenie ich, docenianie, opieka, pomoc.

W końcowej części spotkania uczniowie mieli możliwość wczucia się w rolę osoby niewidomej, gdzie podczas wspólnej zabawy z wykorzystaniem zmysłów: węchu, słuchu i dotyku odgadywali różne przedmioty przygotowane przez nauczyciela. Trudność odgadnięcia niektórych przedmiotów była cennym przykładem przybliżenia uczniom osób niewidomych, które mimo braku wzroku dzielnie radzą sobie z pokonywaniem trudności dnia codziennego.

Z zapachem ziaren kawy uczniowie poradzili sobie bezbłędnie

Zapach herbaty z dodatkiem imbiru okazał się trudniejszą zagadką do rozpoznania

Przed wszystkim wykorzystywali zmysł dotyku

W rundce kończącej zajęcia, uczniowie bardzo ciekawie wyciągali wnioski. Na uwagę zasługuje wypowiedź jednego z uczniów, który wypowiadając się jako ostatni podsumował: „Nawet nie zdawałem sobie sprawy, że poprzez zwykły uśmiech, chwilę rozmowy mogę sprawić osobie niepełnosprawnej wiele radości”.

W **klasie VI** zajęcia na temat „Mój przyjaciel jest inwalidą – jak kształtować postawy akceptujące niepełnosprawność” zostały przeprowadzone w dniu 23.02.2015 r. podczas godziny do dyspozycji wychowawcy.

Na początku zajęć nauczyciel w kilku słowach przedstawił temat zajęć. Pierwsze ćwiczenie na tej lekcji zostało przeprowadzone metodą „burzy mózgów”. Nauczyciel zapytał uczniów, jakie znają słownictwo związane z osobami niepełnosprawnymi. Propozycje zapisał na tablicy. Wśród proponowanych odpowiedzi znalazły się m.in. „inwalida”, „osoba niepełnosprawna”, „ktoś upośledzony”, „ktoś nie w pełni sprawny”, „kaleka”.

Ćwiczenie to miało uczniom pokazać, że niektóre stwierdzenia nie są miłe, a wręcz mogą być obraźliwe. Celem tego ćwiczenia było zrozumienie przez uczniów, jakie znaczenie ma nazewnictwo w kwestiach niepełnosprawności.

W kolejnym ćwiczeniu uczniowie zostali podzieleni na dwie grupy. Każda z grup otrzymała do wypełnienia tabelę, w której mieli określić definicję niepełnosprawności oraz odpowiedzieć „Jakie rodzaje niepełnosprawności uczniowie znają?”, „Co o nich wiedzą?”.

Podczas tego zadania uczniowie częściej podawali przykłady związane z niepełnosprawnością fizyczną, rzadziej kojarzyli niepełnosprawność z intelektem.

Po tym ćwiczeniu nauczyciel zapoznał uczniów z kilkoma podstawowymi informacjami

o różnych rodzajach niepełnosprawności. Podkreślił też, że każdy z nas ma czasem jakieś „ułomności”, czasem choruje, ma trudności np. z kręgosłupem, że są dni, w czasie których czujemy się gorzej – nie jesteśmy wtedy „pełnosprawni”.

Uczniowie poinformowani zostali o adresach portali gdzie mogą poczytać o różnego rodzaju niepełnosprawnościach.

Na koniec zajęć w rundce „z czym wychodzą?” uczniowie jednym słowem lub jednym zdaniem powiedzieli jak czują się po zajęciach. Odczucia były różne. Sprowadzały się do jednego jednak, a mianowicie, że trzeba doceniać to, co się ma, że zdrowie jest darem, o który trzeba dbać.

Również jak w klasach IV i V, w tym samym dniu tj. 12.03.2015 r., w **klasach: I i III gimnazjum** przeprowadzono konwersatorium pod hasłem „Mój przyjaciel jest inwalidą – jak kształtować postawy akceptujące niepełnosprawność”.

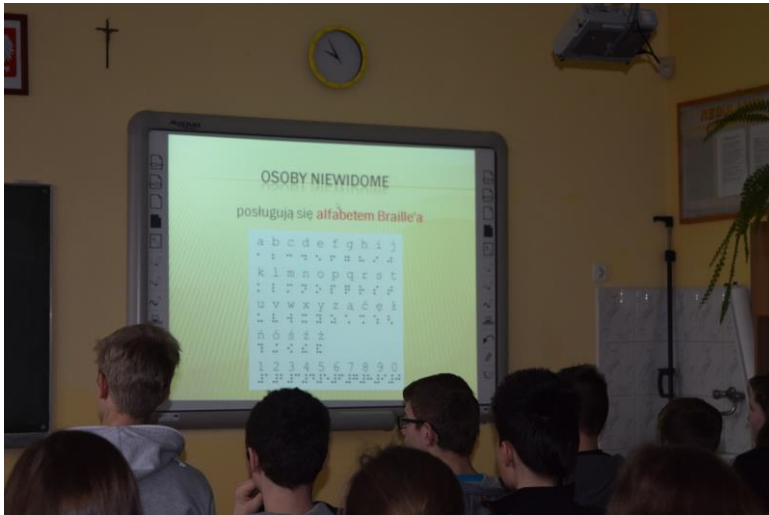
Głównym celem zajęć było:

- kształtowanie pozytywnej postawy wobec osób niepełnosprawnych,
- zapoznanie uczniów z podstawowymi rodzajami niepełnosprawności,
- przełamywanie barier i lęku przed kontaktem z osobami niepełnosprawnymi.

Zajęcia rozpoczęły się od postawionych uczniom pytań: Kim jest osoba niepełnosprawna? Czy stykają się na co dzień z osobami niepełnosprawnymi? Co ich zdaniem jest największą barierą utrudniającą kontakty interpersonalne osób pełno- i niepełnosprawnych? Uczniowie chętnie zabierali głos w dyskusji.

Następnie za pomocą prezentacji multimedialnej (**Załącznik nr 2**) wyjaśniono uczniom pojęcie osoby niepełnosprawnej przyjęte przez Światową Organizację Zdrowia, przedstawiono podstawowe rodzaje niepełnosprawności oraz wyjaśniono główne hasła barier utrudniających kontakty osób pełnosprawnych i niepełnosprawnymi, które w większości pokryły się z wymienionymi wcześniej przez uczniów, m.in.:

- brak akceptacji,
- mity i stereotypy,
- marginalizacja osób niepełnosprawnych,
- lęk przed kontaktem,
- trudności z porozumiewaniem i poruszaniem się,
- utrudniony dostęp do informacji i nauki,
- trudności z wykonywaniem czynności życia codziennego.

Przedstawiono uczniom sposoby porozumiewania się osób niewidomych, niesłyszących, a także głuchoniewidomych.

Drugą część zajęć poświęcono zabawom z wejściem w rolę osoby niepełnosprawnej.

Przygotowanie uczniów do ćwiczenia

Pudełko z herbatą po dotyku wcale nie jest łatwe do rozpoznania. Uczniowie radzili sobie wyśmianie: potrząsali, wykorzystywali zmysł węchu, zachowując podstawową zasadę braku rozmowy.

Po czym podzielili się z pozostałymi uczniami swoimi odczuciami i wrażeniami.

Uczniowie zapoznali się również z jednym ze sposobów komunikowania się z osobami niesłyszącymi - za pomocą znaków migowych daktylograficznych. Początkowo sami ćwiczyli swoje własne imiona, a następnie na forum grupy ochotnicy prezentowali swoje umiejętności.

W podsumowującej części spotkania przedstawiono uczniom kilka punktów „Poradnika savoir-vivre wobec osób niepełnosprawnych”.

„PRAKTYCZNY PORADNIK SAVOIR – VIVRE WOBEC OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH”

10 podstawowych zasad :

1. Mówiąc i pisząc o osobach z niepełnosprawnością nigdy nie używaj, dawnych, krzywdzących określeń: kaleka, inwalida, upośledzony, niepełnosprawny!
2. Mówiąc i pisząc o osobach z niepełnosprawnością nigdy nie używaj określeń żargonowych i eufemistycznych: - przykuty do wózka, inwalida na wózku, sprawny inaczej!

3. Mówiąc i pisząc o osobach z niepełnosprawnością używaj określeń:

- osoba z niepełnosprawnością
- osoba z niepełnosprawnością ruchową
- osoba poruszająca się na wózku
- osoba poruszająca się o kulach
- osoba niewidoma - osoba niedowidząca
- osoba niesłysząca – osoba niedosłysząca
- osoba głuchoniewidoma
- osoba z niepełnosprawnością intelektualną
- osoba z zaburzeniem psychicznym
- osoba niskiego wzrostu

4. Zanim udzielisz pomocy zapytaj czy osoba z niepełnosprawnością życzy jej sobie.

5. Bądź taktowny w inicjowaniu kontaktu fizycznego – zanim dotkniesz osoby z niepełnosprawnością, aby jej pomóc uprzedź ją o tym.

6. Wózek, laska, proteza to elementy przestrzeni osobistej osoby z niepełnosprawnością – nie dotykaj ich bez potrzeby.

7. Nie głośzcz psów przewodników i psów asystentów! Nie rozpraszaj ich uwagi! Te zwierzęta muszą być cały czas skupione, aby jak najlepiej pomóc swemu panu/pani. Zwierzęta pomagające osobom z niepełnosprawnością są dobrze wyszkolone i łagodne. Gdyby jednak zdarzyło się, że ktoś nie może zapanować nad swoimi zwierzęciem, możesz poprosić o jego wyprowadzenie.

8. Jeśli coś mówisz – zwracaj się bezpośrednio do osoby z niepełnosprawnością. Rozmawianie tylko z jej towarzyszem, opiekunem, pomocnikiem lub tłumaczem języka migowego świadczy o ignorowaniu takiej osoby i jest wyrazem braku kultury.

9. Reaguj uprzejmie na prośby osób z niepełnosprawnością. One się nie skarżą, ale podpowiadają ci, co mogłoby im ułatwić funkcjonowanie w pewnej przestrzeni.

10. Jeśli nie wiesz jak się zachować wobec z niepełnosprawnością – po prostu ją o to zapytaj!

„Praktyczny poradnik savoir – vivre wobec osób niepełnosprawnych”, autorstwa Judy Cohen – ACCESS RESOURCES; – pełny tekst dostępny na www.mpips.gov.pl

Padło wiele bardzo trafnych stwierdzeń ze strony uczniów, m.in. trzeba obalać stereotypy względem osób niepełnosprawnych; oni mają również swoje prawa i potrzeby; podobnie jak wszystkie osoby pełnosprawne potrzebują pełnej akceptacji, która jest pierwszym krokiem do ich szczęścia.

Dnia 10 marca w **klasie II Gimnazjum** podczas lekcji wychowawczej odbyły się konwersatoria pod hasłem „**Mój przyjaciel jest inwalidą**”. Uczniowie podawali różnego rodzaju skojarzenia (również pejoratywne) z pojęciem niepełnosprawności, niektórzy z nich (**Justyna, Dyrkacz, Sylwia Harpula, Marzena Hajczewska, Mateusz Hajczewski, Karolina Mazur, Bartłomiej Płocica, Maria Sobala**) przygotowali je w formie graficznej.

Graficzne przedstawienie skojarzeń uczniów kl. II Gimnazjum związanych z niepełnosprawnością.

Większości z uczniów fakt inwalidztwa kojarzył się z przewlekłym i permanentnym stanem, a na zajęciach dowiedzieli się, iż poza **niepełnosprawnością wrodzoną (trwałą)**, każdy z nas może być dotknięty **niepełnosprawnością nabytą**, wynikającą z: choroby, wypadku, lub z postępującego wieku. Za pomocą burzy mózgów młodzież obalała stereotypy dotyczące osób niepełnosprawnych. Uczniowie podawali przede wszystkim takie przykłady jak: aktywność i sukcesy na paraolimpiadach (tenisistka Natalia Partyka), sukcesy w sportach ekstremalnych (wyprawy Jana Meli), zawodowy taniec towarzyski, prowadzenie samochodu przez osoby niepełnosprawne, zakładanie rodziny i czerpanie satysfakcji z rodzicielstwa,

podejmowanie zatrudnienia i odnoszenie sukcesów zawodowych, a także codzienne zmagania z trudnościami.

Te i wiele szczegółowych przykładów uświadomiło uczestnikom zajęć, jak ważna jest akceptacja odmienności, wzajemne zrozumienie oraz wyrównanie szans i likwidacja barier.